

ПРАКТИЧНА ЛЕКЦИЈА

Fjalori i udhëtimit

Категорија на лекцијата: Mësime të gjuhës shqipe

Mjetet, rezervimet, bagazhet dhe shprehjet para e gjatë udhëtimit.

Fjalori i udhëtimit

Ky mësim ndjek rrjedhën e natyrshme të një udhëtimi: **përgatitja, nisja, rruga, mbërritja dhe qëndrimi.**

Mjetet dhe vendet

Mjeti	Vendi i nisjes	Bileta	Personeli
aeroplan	aeroport	biletë fluturimi	stjuardesë, pilot
tren	stacion treni	biletë treni	kontrollor
autobus	stacion autobusësh	biletë autobusi	shofer
traget / anije	port	biletë tragetit	marinar
taksi	vendqëndrim taksish	tarifë	taksist
makinë	parkim	—	—

Fusha leksikore

- **Dokumentet:** pasaportë, letërnjoftim, vizë, biletë, kartë hipjeje, siguracion udhëtimi.
- **Bagazhet:** valixhe, çantë dore, bagazh i regjistruar, peshë e lejuar, etiketë bagazhi.
- **Nisja dhe mbërritja:** nisje, mbërritje, vonesë, anulim, portë hyrjeje, kontroll sigurie, doganë, pasaportë kontrolli.
- **Vendqëndrimi:** hotel, bujtinë, apartament me qira, akomodim, mysafir.
- **Orientimi:** hartë, itinerar, drejtim, kthesë, kryqëzim, semafor, udhëkryq.

Foljet dhe modelet

Folja	Ndërtimi	Shembull
rezervoj	rezervoj një biletë / një dhomë	Rezervova një biletë për të hënë.
nisem	nisem nga / për	Nisemi për Shkodër në orën shtatë.
mbërrij	mbërrij në	Mbërrijmë në Tiranë pasdite.
ndërroj	ndërroj tren / autobus	Duhet të ndërrojmë tren në Durrës.

Folja	Ndërtimi	Shembull
kaloj	kaloj kontrollin / doganën	Kaluam kontrollin e sigurisë shpejt.
hipi / zbres	hipi në / zbres nga	Hipa në tren dhe zbrita nga ai në Lezhë.
humbas	humbas trenin / rrugën	E humba trenin për pesë minuta.

Shprehje të gatshme

- Në ç'orë **niset** treni për në Durrës?
- Sa **zgjat** udhëtimi?
- Ku është **porta e hyrjes** numër pesë?
- Bagazhi im nuk ka **mbërritur**.
- A ka **vonesë** fluturimi?
- Ku mund të **ndërroj** para?
- Rrugë të mbarë!** — urimi standard para nisjes.

Nga letërsia shqipe

Udhëtimi i detyruar — mërgimi — është një nga temat më të vjetra të letërsisë shqipe. Fan Noli e ndërton poemën *Anës lumenjve* mbi emrat e lumenjve si etapa udhëtimi:

«Arratisur, syrgjynosur, / rraskapitur dhe katosur, / po vajtonj pa fund, pa shpresë, / **anës Elbë-s, anës Spree-së.**»

Fjalët **arratisur** dhe **syrgjynosur** i përkasin po asaj fushe leksikore: e para do të thotë «i ikur me forcë», e dyta «i internuar, i dëbuar». Sot përdorim më shpesh *mërgimtar, emigrant, i shpërngulur*.

Gabimet e zakonshme

Gabim	Saktë	Pse
Shkoj në pushim.	Dal me pushime. / Shkoj me pushime.	shprehje e ngulitur
Rezervova për një dhomë.	Rezervova një dhomë.	folja është kalimtare
Hipa trenin.	Hipa në tren.	folja kërkon parafjalën <i>në</i>
udhëtim për personin	udhëtar	<i>udhëtim</i> = procesi
Mbërrita Tiranë.	Mbërrita në Tiranë.	kërkohet parafjala

Provo vetë

- ___ një biletë për të hënë. (*Rezervova*)
- Treni ___ në orën shtatë. (*niset*)
- Duhet të ___ tren në Durrës. (*ndërrojmë*)
- Bagazhi im nuk ka ___. (*mbërritur*)

Burime dhe referenca

- Fan S. Noli, *Anës lumenjve*, 1928.
- *Gramatika e gjuhës shqipe I – Morfologjia*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2002.
- *Gramatika e gjuhës shqipe II – Sintaksa*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2002.
- *Drejtshkrimi i gjuhës shqipe*, Instituti i Gjuhësisë dhe i Letërsisë, Tiranë, 1973.
- *Fjalori i gjuhës shqipe*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2006.

ENGLISH FOR LIFE